

فطر شیش

مکان

مقدمه

آمارگیری از فعالیت های مربوط به معدن کشور و انتشار مستمر نتایج آن، از سال ۱۳۳۳ توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت وقت آغاز شد. این آمارها، هر سال همزمان با انتشار "آمار فعالیت های صنعتی"، در ضمیمه نشریه مذکور به چاپ می رسید ولی از سال ۱۳۳۹ آمارهای مربوط در نشریه ای مستقل تحت عنوان "آمار فعالیت های معدنی ایران" منتشر شد. اولین سرشماری از معدن کشور در آذرماه سال ۱۳۴۲ توسط وزارت اقتصاد اجرا شد و از سال ۱۳۴۲ تا سال ۱۳۵۳ دفتر آمار وزارت اقتصاد با استفاده از آمارهای دفاتر معدن نقاط مختلف کشور، هر سال آماری از فعالیت های معدن جمع آوری و منتشر می کرد. در سال ۱۳۵۳ دومین سرشماری از معدن کشور با همکاری مرکز آمار ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت اجرا شد از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۷ مرکز آمار ایران به طور سالانه بخشی از معدن کشور را به عنوان معدن منتخب مورد آمارگیری قرار داد. از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۶۳ به دلیل عدم اجرای طرح های آماری و نیز فراهم نبودن آمارهای ثبتی جامع، این بخش از فعالیت های اقتصادی دچار خلأ آماری شد. در سالهای ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵ مرکز آمار ایران به آمارگیری از معدن تحت پوشش بخش عمومی اقدام کرد و در سال ۱۳۶۶ سومین سرشماری از معدن کشور را به مرحله اجرا درآورد. از سال ۱۳۶۷ تا سال ۱۳۸۵ به استثنای سال های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۴ آمارگیری از معدن کشور به طور سالانه انجام شده است. آمار و اطلاعات مندرج در این فصل، علاوه بر نتایج آمارگیری ها و سرشماری های مذکور شامل آمار و اطلاعات شرکت های تعاونی معدنی ارائه شده توسط اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز می باشد در مورد آمارهای ارائه شده، توضیحات زیر ضروری است:

۱- در آمارگیری از معدن فعال کشور، اطلاعات مربوط به نفت و گاز، مواد رادیواکتیو و خاکرس جمع آوری نشده است، و به دلیل اهمیت خاص نفت و گاز، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت ها در فصل ۶ (نفت و گاز) به طور مجزا ارائه می شود.

۲- در طرح آمارگیری از معدن در حال بهره برداری کشور، معدن شن و ماسه به روش نمونه گیری و سایر معدن به صورت سرشماری، مورد آمارگیری قرار می گیرند.

۳- در این فصل برای طبقه بندی فعالیت های بخش معدن از طبقه بندی بین المللی فعالیت های اقتصادی ویرایش چهارم، با اعمال تغییراتی در آن استفاده شده است

تعاریف و مفاهیم

معدن: مجموعه کانسار (ذخیره معدنی که بهره برداری از آن اقتصادی می باشد) و ماشین آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره برداری و کانه آرایبی از آن کانسار ایجاد شده است. کانه آرایبی، به تمامی عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه ها از یکدیگر صورت می گیرد، اطلاق می شود.

معدن در حال بهره برداری: معدنی است که دارای مجوز بهره برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت (غیر از معدن شن و ماسه) و یا شهرداری ها و فرمانداری ها (برای معدن شن و ماسه) بوده و نیز در سال آمارگیری، حداقل به مدت ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته، مجموعه ای از عملیات استخراج (در پاره ای از موارد همراه با کانه آرایبی)، به منظور به دست آوردن کانه قابل فروش در آن انجام گرفته باشد.

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا مؤسسات خصوصی اعمال می شود.

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه ها، سازمان های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک ها، شهرداری ها و سایر مؤسسات بخش عمومی اعمال می شود.

شاغلان: تمامی افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به صورت تمام وقت یا پاره وقت برای معدن کار می کنند. شاغلان از نظر وظیفه ای که به عهده دارند به دو گروه شاغلان خط تولید (ماهر و ساده) و سایر شاغلان (اداری، مالی و خدماتی) تفکیک می شوند.

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه ای که کسب کرده اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان،

ارزش دریافته‌ها (ستانده‌ها): عبارت از ارزش تولیدات مواد معدنی، ضایعات قابل فروش مواد معدنی، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه‌ای توسط شاغلان معدن و سایر دریافته‌های معدن است که شامل دریافته‌های بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات آزمایشگاه و... می‌باشد.

ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها): عبارت از ارزش مواد، ابزار و وسایل کار کم‌دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداختی‌ها است که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات، آزمایشگاه و... می‌باشد.

شرکت تعاونی: رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۵- کشاورزی، جنگلداری و شیلات".

شرکت تعاونی معدنی: نوعی شرکت تعاونی است که در زمینه استخراج، بهره‌برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

گزیده اطلاعات

براساس نتایج طرح آمارگیری از معادن فعال کشور در سال ۱۳۹۹ تعداد ۴۷ معدن در حال بهره‌برداری در استان وجود داشته است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد، مجموعاً ۴۵۵ نفر در این معادن به کار اشتغال داشته‌اند که تعداد شاغلان نسبت به سال قبل، ۵۸/۵ درصد افزایش یافته است. در همین سال ارزش تولیدات معدن بالغ بر ۹۲۸۱۲۰ میلیون ریال بوده که ۶۱ درصد آن مربوط به معادن شن و ماسه است.

ارزش افزوده حاصل از فعالیت معادن در حال بهره‌برداری استان در سال ۱۳۹۹ برابر ۸۳۷۶۸۴ میلیون ریال بوده که نسبت به سال قبل، ۱۳۳/۳ درصد افزایش داشته است.

ارزش سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری استان در سال ۱۳۹۹ رقمی معادل ۸۹۸۲۲ میلیون ریال بوده است.

در پایان سال ۱۴۰۰، تعداد ۸ شرکت تعاونی معدنی در استان فعالیت داشته‌اند.

تکنیسین‌های فنی، استادکاران، سرکارگران، کارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده خط تولید: کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب مهارت ندارد، مانند: کارگران ساده، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان (اداری، مالی و خدماتی): کارکنانی هستند که به امور دفتری، اداری، مالی و خدماتی معدن و یا دفتر مرکزی، اشتغال داشته و به طور مستقیم در امر استخراج و تولید دخالت ندارند.

در ارائه آمار شاغلان، توضیح این نکته ضروری است که در محاسبه از روش "متوسط تعداد شاغلان در سال" استفاده شده است.

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران: رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۵- کشاورزی، جنگلداری و شیلات".

تولید مواد معدنی: مجموع مواد معدنی حاصل از یک رشته فعالیت استخراج است که به اشکال گوناگون قابل عرضه به بازار می‌باشد. شایان ذکر است که در بعضی از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد معدنی به همان صورتی که از کانسار استخراج می‌شود، عرضه می‌گردد در صورتی که در بعضی دیگر از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد استخراج شده پس از انجام عملیات فیزیکی یا شیمیایی لازم به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله، تفکیک کانه‌ها و یا افزایش عیار ماده خام، به بازار عرضه می‌شود. ضمناً در یک رشته فعالیت، ممکن است چند ماده معدنی به دست آید، مثلاً در رشته فعالیت استخراج سنگ مس، مواد معدنی سنگ مس، کنسانتره مس و کنسانتره مولیبدن از تولیدات رشته فعالیت مذکور به حساب می‌آیند. ارزش تولیدات: ارزش مواد معدنی استخراج شده و ارزش ضایعات قابل فروش مواد معدنی به قیمت تولید کننده یعنی قیمت فروش به مشتریان در محل معدن است.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای): رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۵- کشاورزی، جنگلداری و شیلات".

ارزش افزوده: عبارت از ارزش دریافته‌ها (ستانده‌ها) منهای ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها) است.

۱-۶- تعداد معادن، شاغلان، جبران خدمات مزد و حقوق‌بگیران معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت

جبران خدمات مزد و حقوق‌بگیران (میلیون ریال)	تعداد شاغلان	تعداد معادن		جمع	سال و فعالیت
		نحوه مدیریت			
		عمومی	خصوصی		
۳۳۱۷	۳۲۶	۲۸	۲	۳۰۱۳۸۰
۲۲۷۸	۶۹	۸	۵	۱۳۱۳۸۵
۲۵۴۲۴	۵۴۴	۴۰	۳	۴۳۱۳۹۰
۴۵۵۹۵	۳۲۴	۳۱	۶	۳۷۱۳۹۵
۵۲۰۱۹	۲۹۸	۲۹	۳	۳۲۱۳۹۶
۶۰۹۵۷	۲۸۶	۳۰	۲	۳۲۱۳۹۷
۶۴۰۰۴	۲۸۷	۳۱	۲	۳۳۱۳۹۸
۱۵۷۱۰۱	۴۵۵	۲	۴۵	۴۷۱۳۹۹
.استخراج سنگ آهن.....
.استخراج سرب و روی.....
.استخراج سنگ مس.....
.استخراج کرومیت.....
.استخراج سنگ منگنز.....
۹۷۷۳۶	۳۰۳	۲	۳۰	۳۲استخراج شن و ماسه.....
.استخراج سنگ های تزئینی.....
۶۰۸	۵	.	۱	۱استخراج سنگ لاشه.....
۴۹۷۳۶	۱۱۳	.	۸	۸استخراج سنگ آهک.....
۶۰۸۰	۱۶	.	۳	۳استخراج سنگ گچ.....
.استخراج کاپولن و خاک نسوز.....
.استخراج باریت، خاک سرخ وزرد.....
.استخراج نمک.....
.استخراج سنگ سیلیس.....
۲۴۳۲	۹	.	۱	۱استخراج قیر جامد طبیعی(بیتومین).....
۱۲۱۶	۹	.	۲	۲استخراج پوکه معدنی.....

ماخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۶-۲- تعداد معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت و نوع استخراج

سال و فعالیت	جمع	استخراج روباز	استخراج زیرزمینی	استخراج روباز و زیرزمینی
.....۱۳۸۰	۳۰	۳۰	۰	۰
.....۱۳۸۵	۱۳	۱۳	۰	۰
.....۱۳۹۰	۴۳	۴۳	۰	۰
.....۱۳۹۵	۳۷	۳۷	۰	۰
.....۱۳۹۶	۳۲	۳۲	۰	۰
.....۱۳۹۷	۳۲	۳۲	۰	۰
.....۱۳۹۸	۳۳	۳۳	۰	۰
..... ۱۳۹۹	۴۷	۴۶	۰	۱
.....استخراج سنگ آهن	۰	۰	۰	۰
.....استخراج سرب و روی	۰	۰	۰	۰
.....استخراج مس	۰	۰	۰	۰
.....استخراج کرومیت	۰	۰	۰	۰
.....استخراج سنگ منگنز	۰	۰	۰	۰
.....استخراج شن و ماسه	۳۲	۳۲	۰	۰
.....استخراج سنگ های تزئینی	۰	۰	۰	۰
.....استخراج سنگ لاشه	۱	۱	۰	۰
.....استخراج سنگ آهک	۸	۸	۰	۰
.....استخراج سنگ گچ	۳	۳	۰	۰
.....استخراج کایولن و خاک نسوز	۰	۰	۰	۰
.....استخراج باریت، خاک سرخ و زرد	۰	۰	۰	۰
.....استخراج نمک	۰	۰	۰	۰
.....استخراج سنگ سیلیس	۰	۰	۰	۰
.....استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)	۱	۰	۰	۱
.....استخراج پوکه معدنی	۲	۲	۰	۰

ماخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۳-۶- تعداد شاغلان معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت

سایر کارکنان (اداری، مالی و خدماتی)	کارکنان خط تولید		جمع	سال و فعالیت
	ساده	ماهر		
۱۱۲	۷۱	۱۴۳	۳۲۶۱۳۸۰
۱۸	۲۲	۲۹	۶۹۱۳۸۵
۹۳	۱۸۳	۲۶۸	۵۴۴۱۳۹۰
۹۴	۵۶	۱۷۴	۳۲۴۱۳۹۵
۹۲	۴۶	۱۶۰	۲۹۸۱۳۹۶
۹۰	۴۳	۱۵۳	۲۸۶۱۳۹۷
۸۳	۴۲	۱۶۲	۲۸۷۱۳۹۸
۱۲۳	۷۸	۲۵۴	۴۵۵۱۳۹۹
۰	۰	۰	۰استخراج سنگ آهن.....
۰	۰	۰	۰استخراج سنگ سرب و روی.....
۰	۰	۰	۰استخراج سنگ مس.....
۰	۰	۰	۰استخراج کرومیت.....
۰	۰	۰	۰استخراج سنگ منگنز.....
۹۶	۳۰	۱۷۷	۳۰۳استخراج شن و ماسه.....
۰	۰	۰	۰استخراج سنگ های تزئینی.....
۱	۱	۳	۵استخراج سنگ لاشه.....
۱۸	۴۴	۵۱	۱۱۳استخراج سنگ آهک.....
۴	۱	۱۱	۱۶استخراج سنگ گچ.....
۰	۰	۰	۰استخراج کاپولن و خاک نسوز.....
۰	۰	۰	۰استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....
۰	۰	۰	۰استخراج نمک.....
۰	۰	۰	۰استخراج سنگ سیلیس.....
۲	۱	۶	۹استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....
۲	۱	۶	۹استخراج پوکه معدنی.....

ماخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۴-۶- مقدار و ارزش تولیدات مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت (هزار تن)

مقدار					سال و فعالیت
۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	
۳۴۶۸۷۴۱	۲۹۶۵۸۶۱	۲۳۵۱۱۳۳	۲۷۰۹۸۱۲	۳۶۱۹۰۰۰	کل معادن.....
.	استخراج سنگ آهن.....
.	استخراج سنگ سرب و روی.....
.	استخراج سنگ مس.....
.	استخراج کرومیت.....
.	استخراج سنگ منگنز.....
۱۵۸۶۷۷۲	۱۳۹۶۱۰۰	۱۴۸۳۵۹۰	۱۴۸۶۵۹۲	۳۶۱۹۰۰۰	استخراج شن و ماسه.....
.	استخراج سنگ های تزئینی.....
۶۰۰۰	استخراج سنگ لاشه.....
۱۷۵۶۸۲۴	۱۵۲۰۴۹۱	.	.	.	استخراج سنگ آهک.....
۹۱۰۰۰	۴۹۰۰۰	.	.	.	استخراج سنگ گچ.....
.	استخراج کایولن و خاک نسوز.....
.	استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....
.	استخراج نمک.....
.	.	۸۶۷۵۴۳	۱۲۲۳۲۲۰	.	استخراج سنگ سیلیس.....
۴۰۰۰	۲۷۰	.	.	.	استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....
۲۴۱۴۵	استخراج پوکه معدنی.....

ماخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

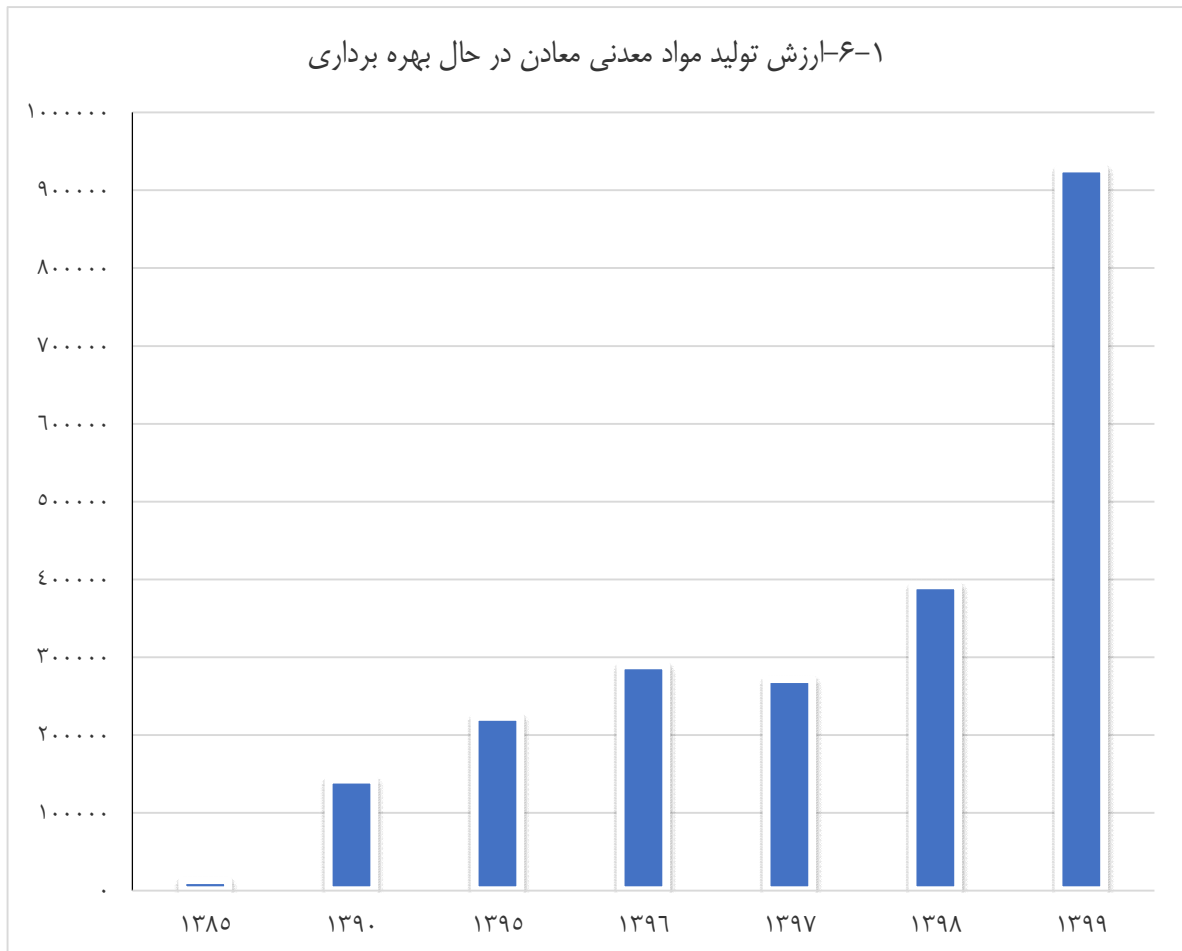
- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۴-۶- مقدار و ارزش تولیدات مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت (میلیون ریال)

ارزش					سال و فعالیت
۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	
۹۲۸۱۲۰	۳۹۲۱۴۸	۲۷۱۶۶۲	۲۸۹۵۴۰	۲۲۳۰۵۹	کل معادن.....
.	استخراج سنگ آهن.....
.	استخراج سنگ سرب و روی.....
.	استخراج سنگ مس.....
.	استخراج کرومیت.....
.	استخراج سنگ منگنز.....
۵۶۵۶۹۰	۲۸۰۴۳۰	۱۹۶۴۰۱	۱۷۳۳۹۴	۲۲۳۰۵۹	استخراج شن و ماسه.....
.	استخراج سنگ های تزئینی.....
۱۸۰۰	استخراج سنگ لاشه.....
۲۹۵۳۱۸	استخراج سنگ آهک.....
۴۱۴۰۰	استخراج سنگ گچ.....
.	استخراج کایولن و خاک نسوز.....
.	استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....
.	استخراج نمک.....
.	۱۱۱۷۱۸	۷۵۲۶۱	۱۱۶۱۴۶	.	استخراج سنگ سیلیس.....
۲۰۴۰۰	استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....
۳۵۱۲	استخراج پوکه معدنی.....

ماخذ - مرکز آمار ایران، (ر.م).

- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

مبنا جدول ۶-۴

۵-۶- ارزش افزوده و ارزش پرداختی ها و دریافتی های معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت: ۱۳۹۹

(میلیون ریال)

سال و فعالیت	ارزش افزوده	پرداختی ها (داده ها)	دریافتی ها (ستانده ها)
کل معادن.....	۱۳۷۶۸۴	۱۳۹۳۱۶	۹۷۷۰۰۰
استخراج سنگ آهن.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ سرب و روی.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ مس.....	۰	۰	۰
استخراج کرومیت.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ منگنز.....	۰	۰	۰
استخراج شن و ماسه.....	۴۹۷۵۸۲	۱۱۴۱۹۷	۶۱۱۷۷۹
استخراج سنگ های تزئینی.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ لاشه.....	۱۶۴۳	۱۵۷	۱۸۰۰
استخراج سنگ آهک.....	۲۷۸۴۸۸	۱۹۶۲۲	۲۹۸۱۰۹
استخراج سنگ گچ.....	۳۸۸۲۷	۲۵۷۳	۴۱۴۰۰
استخراج کایولن و خاک نسوز.....	۰	۰	۰
استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....	۰	۰	۰
استخراج نمک.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ سیلیس.....	۰	۰	۰
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	۱۸۱۹۳	۲۲۰۷	۲۰۴۰۰
استخراج پوکه معدنی.....	۲۹۵۲	۵۶۰	۳۵۱۲

ماخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۶-۶- سرمایه گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه ای) معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه ای:
۱۳۹۹ (میلیون ریال)

فعالیت	کل سرمایه گذاری	ماشین آلات ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	وسایل نقلیه	ساختمان و تأسیسات (بدون زمین)	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	نرم افزارهای رایانه ای
کل معادن.....	۱۹۸۲۲	۱۵۴۹۲	۴۳۳۰				
استخراج سنگ آهن.....
استخراج سرب و روی.....
استخراج مس.....
استخراج کرومیت.....
استخراج سنگ منگنز.....
استخراج شن و ماسه.....	۸۳,۵۲۹	۷۹,۶۹۹	۳,۸۳۰
استخراج سنگ های تزئینی.....
استخراج سنگ لاشه.....
استخراج سنگ آهک.....	۵,۰۳۳	۴,۷۸۳	۲۵۰
استخراج سنگ گچ.....	۱,۰۱۰	۱,۰۱۰
استخراج کایولن و خاک نسوز.....
استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....
استخراج نمک.....
استخراج سنگ سیلیس.....
استخراج فیر جامد (بیتومین).....	۲۵۰	.	۲۵۰

ماخذ - مرکز آمار ایران. (م.م).

- مرکز آمار ایران، دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۷-۶- مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی معدنی در پایان سال ۱۴۰۰

سال و شهرستان	تعداد	عضو	شاغلان	سرمایه (میلیون ریال)
.....۱۳۸۵	۱	۱۴	۳	۲۱۰۰
.....۱۳۹۰	۳	۲۸	۱۱	۱۹۰۳
.....۱۳۹۵	۴	۳۵	۱۸	۴۴۶۵
.....۱۳۹۶	۴	۲۸	۲۲	۴۴۷۳
.....۱۳۹۷	۸	۶۳	۴۲	۴۵۲۶
.....۱۳۹۸	۸	۶۳	۴۲	۴۵۰۶/۶
.....۱۳۹۹	۸	۶۳	۴۲	۴۵۰۷
.....۱۴۰۰	۸	۶۳	۴۲	۴۵۰۷

ماخذ - اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ایلام.

